

Unga kulturutvecklare

Ett medskick till arbetet med utvecklingen av barn och ungas hälso- och sjukvård, en del av omställningen

Främja barn och ungas rätt till kultur inom hälso- och sjukvården

Kultur i olika former främjar barn och ungas rätt till bästa möjliga hälsa och utveckling. Den stärker känslan av sammanhang¹, vilket är viktigt för barn och unga i kontakt med vården. De är i en sårbar situation som i vissa fall isolerar dem från samhället. Vikten av kulturens tillgänglighet stärks eftersom den hjälper barn fokusera på annat än det som upplevs jobbigt. Kultur skapar ett fritt utrymme för individuellt uttryck. Det ger barn och unga en bättre upplevelse av vården samt stärker deras motivation och egenmakt. Kulturella upplevelser och aktiviteter skapar gemenskap med andra och hjälper till att bevara sociala sammanhang.

Kultur i praktiken

Kultur är i generella tankar dans, konst, musik, litteratur etcetera. Som helhet handlar kultur om upplevelser och sammanhang. Lekterapi är en lagstadgad form av kulturfrämjande verksamhet. Den främjar barn och ungas kulturella och konstnärliga liv. Lekterapi stärker rätten till lek, utbildning, fritid och vila. Utformning av miljöer är också kultur som barn och unga kommer i kontakt med.

Barn och ungas rätt till kulturellt uttryck

Enligt barnkonventionen har varje barn rätt till lek, fritid, vila och rekreation. De har rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet. Kultur är en form av personligt och gemensamt uttryck. Genom den får barn och unga stöd i att dela och uttrycka sina känslor. Kulturen är grunden till barns identitetsutveckling. Barn är kreativa, unika och har sitt personliga sätt att uttrycka sig. Vården ska ha fokus på alla barn, oavsett vilka socioekonomiska grupper barnet tillhör. För att möjliggöra detta ska ett mångfacetterat kulturutbud finnas tillgängligt. Barn och unga som tillhör minoritetsgrupper ska ha möjlighet att delta och praktisera sitt språk, kultur och religion. För att ta reda på barn och ungas behov och önskan bör deras synpunkter kontinuerligt inhämtas och värderas.

¹ [Känsla av sammanhang, KASAM](#)

Ekonomiskt ansvar

Konventionsstaterna är skyldiga, enligt barnkonventionen, att till det yttersta av sina tillgängliga resurser förverkliga barns kulturella rättigheter. Västra Götalandsregionens resurser är begränsade, vilket gör det väsentligt att ha effektiva prioriteringar och långsiktiga investeringar. Primärt ska regionens egen kompetens utnyttjas. Sekundärt ska externa aktörer, inom kulturområdet, involveras genom samarbeten och partnerskap². Öronmärkta pengar ska finnas tillgängligt för främjandet av kultur för barn och unga inom hälso- och sjukvården.

Vuxnas skyldigheter i relation till barns rättigheter

Barn och unga har rätt att uttrycka sina åsikter och höras i alla frågor som rör dem. Applicering av armlängds avstånd främjar kulturell frihet, vilket innebär att politik inte influerar kulturens innehåll. Vuxna måste agera med medvetenhet för maktbalansen vid beslut kring barn och unga. Barns delaktighet handlar om ett medbestämmande, baserat på ålder och mognad. Barn och vuxna har olika syn på vad kultur är. Personal inom vården bör ha en samsyn av kulturens betydelse för barn och unga, samt innebörden i praktiken. Kultur ska inte enbart ses som en aktivitet vid sidan av vården. Det ska även vara en aktiv del av den som underlättar kommunikationen mellan patient och personal. Enligt patientlagen ska information vara anpassad till patienten, vilket kultur kan vara ett medel för³.

² [Idéburet offentligt partnerskap \(IOP\)](#)

³ [Bildstöd i vården](#)